

Prešov má první historický trolejbus

29.10 2023 19:42, Libor Hinčica, Trolejbusy

Zastupitelstvo slovenského Prešova na svém zasedání dne 25. 10. 2023 schválilo jednohlasně občanský návrh na zapsání trolejbusu typu Škoda 14 TrM ev. č. 123 do evidence pamětihodností města. Stalo se tak takřka přesně po 22 letech od prvního vypravení předmětného vozidla na linku, k čemuž došlo 23. 10. 2001. Šarišská metropole tímto aktem oficiálně získala svůj první historický trolejbus.

Prešov usiloval o zavedení trolejbusové dopravy už od počátku 50. let, avšak experimenty komunistického hospodaření, které v daném období prakticky zastavily rozvoj elektrické dopravy v Československu, umožnily dokončit první linku ve městě až v roce 1962 (šlo na více než čtvrt století o poslední nový trolejbusový provoz v ČSSR). Za šest desítek let se trolejbusy staly jedním ze symbolů města, přesto až dosud nebyl ze strany místního DP zachován ani jeden historický trolejbus či autobus.

V minulosti přitom byly opakovaně nejrůznější historické vozy fanouškovské veřejnosti slibovány. Šlo například o vozy Škoda 9 Tr ev. č. 28, Karosa B 732 ev. č. 311, Škoda 14 Tr ev. č. 78 a naposledy Karosa-Renault Citybus 12M ev. č. 333, který byl současně prvním nízkopodlažním autobusem na Slovensku. Vývoj ovšem nabral zpravidla stejný a nepříliš radostný směr. Trolejbusy a autobusy sice zůstaly po svém vyřazení nějakou dobu fyzicky zachovány, nicméně přebývaly na venkovní ploše vozovny, kde bez jakékoli údržby postupně chátraly, načež bylo rozhodnuto o jejich likvidaci. Osudu ušel z jmenovaných vozů jen autobus Karosa B 732, který skončil v rukou soukromníka. Zvláštní postavení měl i vůz Škoda 14 Tr ev. č. 74, o jehož záchranu se snažila soukromá osoba, která trolejbus odkoupila, nicméně projekt se nakonec ukázal nad síly jednotlivce a trolejbus byl po letech strádání v areálu košické trolejbusové vozovny nakonec přesunutý na pozemek jiného soukromého vlastníka (ani ten ale s opravou nezačal).

Jako jediný z prešovských vozů 14 TrM byl vůz ev. č. 123 vybaven modernějším typem sedadel s textilním čalouněním a děleným předním sklem. Ostatní trolejbusy měly sedačky koženkové, včetně všech vozů 15 TrM. (foto: Ing. Juraj Handzuš)

V Prešově se v letech 1982–2021 prostřídalo celkem 44 trolejbusů Škoda 14 Tr(M) a 32 příbuzných článkových vozů Škoda 15 Tr(M). Zatímco „patnáctky“ se s městem rozloučily již v roce 2019, poslední vůz Škoda 14 TrM – jeden z pouhých pěti zástupců modernizované verze, jež Prešov zařadil do provozu v letech 2000 a 2001 – sloužil pravidelně v provozu až do dubna 2021. Šlo o vůbec poslední do Prešova dodanou „čtrnáctku“ ev. č. 123, která byla zároveň jediným prešovským vozem 14 TrM/15 TrM s novým typem sedaček (C.I.E.B; *Vogelsitze*) a děleným čelním sklem.

Vůz se v posledních dvou letech objevoval v pracovních dnech pravidelně na vybraném děleném pořadí linky číslo 1 (v trase Nižná Šebastová – Solivar). K poslednímu pravidelnému vypravení došlo dne 23. 4. 2021, kdy už bylo možné zajistit výpravu jen nízkopodlažními vozidly (po dokončení dodávek vozů 30/31 Tr). Ani poté ovšem nebyl trolejbus zlikvidován a dopravce si jej ponechal coby technologické vozidlo pro nanášení nemrznoucí směsi na trolejové vedení („slintač“). Díky tomu bylo možné trolejbus vypravit i na objednané či první nostalgické jízdy, byť bez oficiálního statusu historického vozidla.

O předmětném trolejbuse se sice hovořilo jako o dalším kandidátovi na historický exponát, nicméně zkušenosti z minulosti ukazovaly, že podobné proklamace mají v prešovských podmínkách pramalou váhu. Ostatně po více než dvou letech od posledního pravidelného vypravení se zdálo, že se scénáře z dob dávno i nedávno minulých znovu oprašují, protože trolejbus byl nadále deponován venku a zub času, jehož ostří pilují povětrnostní podmínky, se do vozidla začal povážlivě zakusovat. Změna k lepšímu nastala až se změnou vedoucích pracovníku na technickém provozu prešovského DP na podzim letošního roku. V říjnu byly provedeny důležité opravy zkorodovaných částí, podvozku a dalších součástí. V té době už vedení města rozhodovalo o možnosti zapsání vozidla do evidence

pamětihodností města, přičemž návrh nebyl podán přímo DPMP, ale soukromou osobou (byť v řadách prešovského DP působící). Přestože na úspěšném dotažení záměru měl podíl větší počet lidí, na tomto místě si dovolíme za všechny vyzdvihnout alespoň jméno Ing. Juraje Handzuše, který byl právě tou osobou, která návrh zpracovala a předložila.

Skutečnost, že prešovská městská rada a po ní i městské zastupitelstvo odsouhlasily, že trolejbus 14 TrM ev. č. 123 bude zapsán do výše zmíněné evidence, sama o sobě stav trolejbusu nezlepší, v tomto směru je přeci jen nutné přílišný optimismus stran důsledků učiněného rozhodnutí krotit. Jedná se ale o nesmírně důležitý signál, který do budoucna znemožní, aby bylo možné vozidlo jednoduše zlikvidovat tak, jako to učinil prešovský DP v minulosti již několikrát. Zapsání do evidence má tedy v tento okamžik především ochranářskou funkci, která je ale pro další přežití vozidla v podmínkách východního Slovenska naprosto nezbytná.

Url: Prešov má první historický trolejbus